SPRAVODAJ

obecného zastupiteľstva obce VIŠŇOVÉ

Č. 5 máj 1992

V ČÍSLE: Blížia sa voľby - Z rokovania OZ - Požiarna ochrana vo Višňovom, pokračovanie - Oznamy - Miestna knižnica vo Višňovom - Duchovné slovo - Program kina Mladosť - Fejtón

Milí spoluobčania !

Prvým májom sa začal najkrajší mesiac roka, mesiac máj. Naše záhrady zakvitli pekným bielym kvetom, symbolom čistoty. Snažme sa aj my v tomto mesiaci, mesiaci lásky, byť k sebe milší, ohľaduplnejší. Aj keď v rozhlase, televízii, teraz mesiac pred voľbami, budeme isto počuť často rôzne ohovárania, osočovania. Snažme sa však my správať tak, aby sme sa nemuseli jeden druhému hanbiť pozrieť do očí. Prežime tento mesiac v láske, porozumení a vzájomnej úcte.

- Pg -

PRÍRODA sa dostáva do plnej vegetácie. Postupne neopakovateľne krásnie - je predsa máj ! A ak sa "uskromnia" aj "traja zamrznutí", kvetenstvo sa rozvinie do bohatosti a je plné opeľovačov. Je to požehnanie pre budúcu úrodu.

Ľudia využívajú intenzívne slnko na prechádzky a oddych v lese. Dobre vieme, že v našom chotári je veľa krásnych a zaujímavých miest či už na potulky, turistické výstupy, rodinné alebo spoločenské pikniky a pod. Dary prírody berieme samozrejme. Uvedomujeme si slnko, zeleň, vzduch, vodu ... Vôbec si však neuvedomujeme skutočnosť, že časť Malej Fatry, tzv. lúčanská (od Polomu po Kľak) do ktorej samozrejme patria aj višňovské hory, je v súčasnosti (najvyšší čas!) navrhnutá na vyhlásenie za chránenú krajinnú oblasť (pozn.: Malá Fatra od Strečna na východ, tzv. Kriváňska Fatra je Národným parkom), vzhľadom na tu sa nachádzajúce významné biologické, geologické, atď. hodnoty. V našej Doline je napríklad aj lokalita, ktorá je odborne pomenovaná "prielom Višňovského potoka", je to zhruba priestor počínajúc Fľakom a končiac vyústením potoka z Doliny. Táto lokalita je takisto navrhnutá na vyhlásenie za "chránený prírodný výtvor". Prečo ? Dobre si tento úsek prezrite, keď prechádzate Dolinou !

Tieto skutočnosti pripomíname preto, že všetky miesta, ktoré sú zaužívané ako táborísková, miesta tzv. guľášpartií, piknikov, vyznačené

chodníky, studničky a pod., ktoré bez zábran hojne užívame, sa nachádzajú na území ktoré treba chrániť, ktoré je všakovakou činnosťou o h r o z e n é ! Kto miluje les a často ho navštevuje môže potvrdiť, že práve na oných spomenutých miestach sa nachádzajú dôkazy neúprimnosti niektorých ľudí i organizácií k prírode. Rozhádzané plechovice, fľaše, papiere, plasty, necitlivo umiestnené, neupravené ohniská, polámané stromky, zničené mraveniská, zdevastované okolie studničiek, zmiznuté močiariny, zmenená flóra umelým zásahom človeka ... skrátka stopy po našej činnosti a to aj také, ktoré majú trvalé následky a menia v negatívnom zmysle slova "citový ráz" miesta, krajinky.

Najviac navštevované a najviac postihnuté vyššie uvedenými spôsobmi sú: Dolina, Zavalené, Holý diel, Dolinky, Hoblík, Petrnatá s lúkami pod ňou, (o Hájiku nad kúpaliskom ani nehovorím). Do Doliny si bez problémov vchádzajú autá, dokonca aj terénne motocykle, cez víkendy aj množstvo "cudzincov" a ďalších, ktorí prírodu nielen užívajú, ale aj zneužívajú. V Zavalenom to po niektorých guľášpartiách vyzerá ako po menšom vojenskom cvičení.

Vec sa teda stala vážnou a je zrejme najvyšší čas podniknúť niečo premyslené a účinné na ochranu našich lesov - možno dosť napomôže aj usporiadanie urbariálnych vzťahov. Hlavné slovo však musí povedať obec. A ľudia - my si musíme poriadne vstúpiť do svedomia ...

- Bl -

Blížia sa voľby ! Myslíme si preto, že každý občan - volič, by mal využiť túto svoju jedinečnú, neodňateľnú príležitosť a právo - svojím hlasom ovplyvniť nielen politickú scénu, ale aj svoj ďalší život vo svojej krajine. Treba si dobre veci zvážiť a v záujme i s požehnaním demokracie prísť k volebným schránkam.

- Bl -

Z ROKOVANIA OZ

Rokovanie Obecného zastupiteľstva sa uskutočnilo 24.4.1992:

1. Berie na vedomie
   - Informatívnu správu o kábelovej televízii. Projekt je dokončený. Inšpektorát Rádiotelekomunikácií zámer KT povolil - v máji t.r. by sa malo začať s výstavbou. Nakoľko sa šíria medzi občanmi aj neseriózne správy o KT, treba brať do úvahy len overené informácie - od starostu, členov OZ a OÚ.
   - Informáciu o plynofikácii - čaká sa na vyjadrenie Ministerstva životného prostredia ohľadom požiadavky obce na pridelenie dotácie na túto stavbu.

2. Apeluje na občanov
   - aby domový odpad, atď. nevyvážali pri ceste na Stráňavy a v iných miestach tejto lokality, ale len na určenú skládku, ktorou je Burchybel.

Pagáčová

MALÁ FATRA

Geologický podklad je tu veľmi pestrý, bohato je zastúpené aj rastlinstvo. Z lesov najväčšiu časť zaberajú bučiny, ktoré sú však miestami nahradené sekundárnymi smrečinami. Vo vrcholových častiach sú ostrovky kosodreviny. Jej súvislé porasty boli v minulosti silne

narušené. Veľké výškové rozdiely podmienili pestrosť fauny a flóry, najpestrejšie a najhodnotnejšie sú na vápencoch a dolomitoch, s výskytom mnohých vzácnych a ohrozených druhov.

Územie je vyhľadávaným rekreačno-turistickým miestom, najmä hrebeňové partie a doliny. Jednou z hojne navštevovaných dolín je višňovská Dolina predstavujúca územie s výraznými biologickými a estetickými hodnotami a prvkami prírody s významným príkladom prielomového prietoku horského toku pri okraji horských celkov - "Prielom Višňovského potoka". Sumerickú účinnosť zvyšuje i mohutný vápencovo - dolomitický komplex súvrství lavicovite nad sebou uložených, ktoré erózne procesy rozčlenili na celú sústavu stupňov, brál a skalných plošín.

Na tomto území nebol vykonaný podrobný prieskum prírodných zložiek, avšak územie má predpoklady na výraznejšie biologické hodnoty.

Využívanie Doliny na športovo-rekreačné a iné účely musí byť v súlade so zachovávaním jej prírodných hodnôt. Záleží len od nás, ľudí, ktorí ju navštevujeme, obdivujeme a využívame pre naše potreby, akú ju zanecháme našim nasledujúcim generáciam. Správajme sa tak, aby Dolina nestratila na atraktívnosti, príťažlivosti a prírodných hodnotách, ktoré má.

Ing. Ľubomír Hoferica
ved. odd. št. ochrany prírody
OBÚŽP Žilina

POŽIARNA OCHRANA VO VIŠŇOVOM.

(pokračovanie)

V minulom čísle Spravodaja sme uverejnili fotografiu hasičskej kapely z rozmedzia rokov 1924 - 1930. Od p. Jozefa Šimku máme ešte jednu fotografiu, zhotovenú zrejme niekedy po r. 1930 a zverejňujeme ju. Zistili sme len toľko, že kapela sa fotografovala pred účinkovaním na spoločenskej zábave. V pozadí je hostinec u Paura, v ktorom sa zábavy konali. Privítali by sme, keby nám občania pomohli identifikovať všetky osoby na fotografii (členov kapely poznáme, vieme aj, že na stoličke s klobúkom na kolenách sedí Jozef Miklo ml., zvaný mlynár - po návrate z Ameriky kúpil vo Višňovom mlyn).

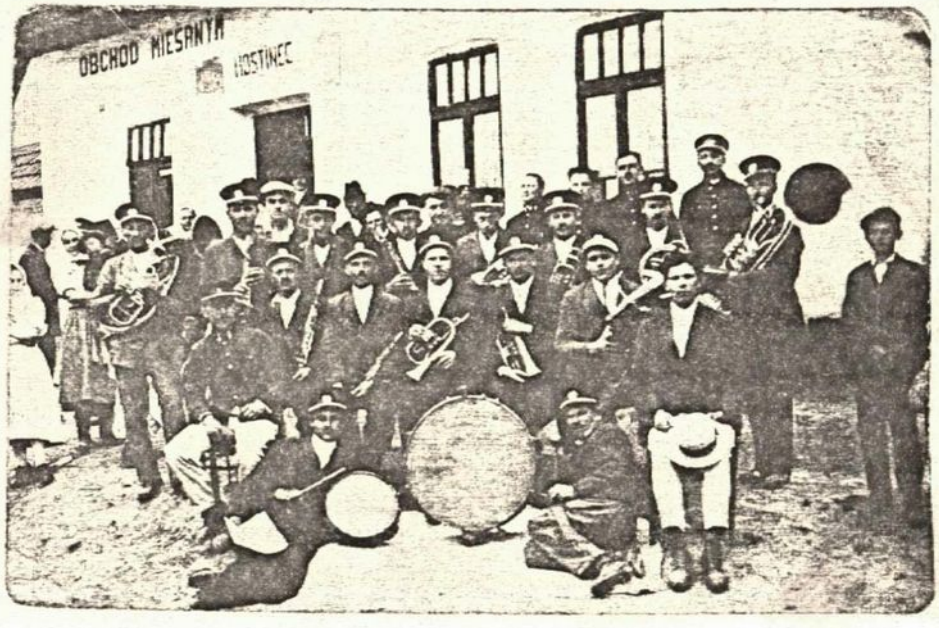

Pán Cyril Loncko nám upresnil niektoré údaje zo Spravodaja č. 3 a síce: Dobrovoľný hasičský zbor vo Višňovom založili hlavne našinci, ktorí sa vrátili okolo r. 1920 z Ameriky (napr. Jozef Miklo ml., Štefan Šimko, Ján Kubica, Ján Vojtyla a ďalší, bolo ich okolo 20). Podľa p. Loncku takým hlavným, neúnavným iniciátorom založenia DHZ bol Jozef Miklo ml., človek inteligentný a energický. Títo "amerikáni" využili priaznivú klímu pre vznikanie hasičských zborov po vzniku ČSR, ako aj skúsenosti zo spolkov Slovákov v Amerike. Vzniku DHZ veľmi napomohol aj miestny farár Alojz Marsina, ktorý sa stal "krstným otcom DHZ" (ako to bolo zvykom pri takýchto významných príležitostiach u Slovákov v Amerike - každý spolok tam mal - má krstných rodičov - z ľudí, ktorí sa o vznik spolku a pod. najviac zaslúžili, alebo boli mimoriadne vážení) a ako bolo už v Spravodaji č. 3 spomenuté, aj jeho prvým predsedom.

Aké bolo materiálové vybavenie a finančné zabezpečenie DHZ v jeho začiatkoch ?

V r. 1923 povinne hlásili notári stav a vybavenosť DHZ vo svojich obciach. Je zaujímavé, že v hlásení vedúceho notára v Rosine okresnému náčelníkovi z 26.12.1923 je uvedené, že vo Višňovom nie je založený DHZ (na okresnom úrade bol predsa ale zaevidovaný v máji 1922 !). Notár tu len uvádza, že obec je vybavená proti požiarom len 60 m hadíc, 4 m sávic. Avšak v ďalšom hlásení z 27.3.1924 už notár uvádza, že vo Višňovom existuje "Hasičská jednota". No a v Zozname hasičských inventárov v obvode Okresnej hasičskej jednoty č. 31 v Žiline (predpokladá sa že z r. 1924, dátum na doklade nie je vyznačený sa uvádza, že Višňové, ako jedna z mála obcí v okrese mala zriadený dobrovoľný hasičský zbor, vybavený dokonca striekačkou, iná výstroj nie je vyznačená. Existenciu striekačky - drevenej dokazuje Inventár obce Višňové z 20.3.1923 - pod položkou č. 3 je zaznamenané: obecná striekačka - 700,- Kčs.

O tom, ako bola požiarna ochrana v obci financovaná si urobme obraz z nasledovného: V Účtovnej knihe o príjmoch a výdavkoch na r. 1922 obce Višňové sa uvádza: A/ Riadne výdavky: položka č. XII - Výdavky požiarovej polície: predbežný plán 110,- korún, podlžnosť čo predpis na r. 1922: 120,- korún, zrážka, čo príjem: 120,- korún.

Alebo v "Rozpočetnom vopredurčení obce Višňové na r. 1923" sa pre zaujímavosť zas uvádza vo výdavkovej časti o.i. pod položkou č. 7 - výlohy ohňohasičské: 30,- korún, predpis určoval 80,- korún, plnenie bolo nakoniec 40,- korún.

Okresný náčelník podpísal 19.5.1925 Zoznam žiadostí obcí okresu žilinského o podporu z hasičského fondu. Višňové žiadalo 5 000,- korún (o akú podporu malo ísť listina neupresňuje, pravdepodobne na zakúpenie kvalitnejšej hasičskej výzbroje).

Dňa 13.8.1934 notárovi v Rosine prišiel odpis Vyhlášky Krajinského prezidenta Dr.Jesenského o tom, ako sa majú jednotlivé hasičské zbory dožadovať príspevku na nákup motorovej alebo automobilovej striekačky. Obce, ako Stráňavy, Rosina, Turie, Strečno svoje požiadavky dali, každá v sume vyše 50 tis. korún, len Višňové žiadnu požiadavku neposlalo - ktovie prečo ? A predsa, síce oveľa, oveľa rokov neskôr malo Višňové ako jediná z týchto obcí motorový pojazdný hasičský automobil "Stratílek".

Hasičský zbor mal postupne od svojho začiatku túto hasičskú - požiarnu techniku:

- ručná drevená kolesová striekačka (ťahali ju požiarníci alebo ťažné zviera),
- motorová prívesná striekačka PS-16 (pripájala sa k nejakému povozu),
- motorový pojazdný hasičský automobil "Stratílek", rok výroby 1924, výkon 1 600 l/min,
- auto skriňové T - 805 s prívesnou PPS - 12 striekačkou,

- valník T - 805 (ťahal PPS-12),
- AVIA skriňová - 30, zakúpená v súčasnosti ako ťahač striekačky PPS - 12.

Na okraj poznamenávame, že hasičský automobil Stratílek bol po vyradení z prevádzky stále vo veľmi dobrom stave. Prevzala ho Požiarna škola v Žiline, kde ako exemplár požiarnej techniky zhrdzavel na dvore a mosadzné časti z neho boli rozkradnuté ! Ale to sa už písala kapitola prelomu 50 - 60-tých rokov. (Pokračovanie nabudúce).

Ján Blahovec

O Z N A M Y - I N F O R M Á C I E

Dňa 30. apríla 1992 sa uskutočnil **spomienkový akt** na miestnom cintoríne, pri hroboch padlých vojakov. Členovia SDĽ, ale aj iní občania Višňového si minútou ticha a položením kytice kvetov uctili pamiatku tých, ktorí položili svoje životy pri oslobodzovaní nášho okolia počas 2. svetovej vojny.

Ďakujeme všetkým, ktorí sa zúčastnili tohoto spomienkového aktu.

- Pg -

Prihláste sa - do kurzu

Regionálne kultúrne stredisko v Žiline v rámci pomoci pri organizovaní praktických kurzov zakúpilo 3 ks prenosných elektrických šijacích strojov značky TOYOTO. Za určitý finančný poplatok sú ochotní nám ich zapožičať, pokiaľ by zo strany občanov bol záujem o kurz šitia. Takže, záujemci, čím skôr sa prihláste, aby sme mohli poslať objednávku. Kurz by sa uskutočnil v KD vo vyhovujúcom termíne.

- Bl -

Občanom boli zaslané poukážky na zaplatenie domovej dane. Ktorí z nejakých príčin poštovú poukážku neobdržali, nech si ju prídu vyzdvihnúť na obecný úrad.

- Má -

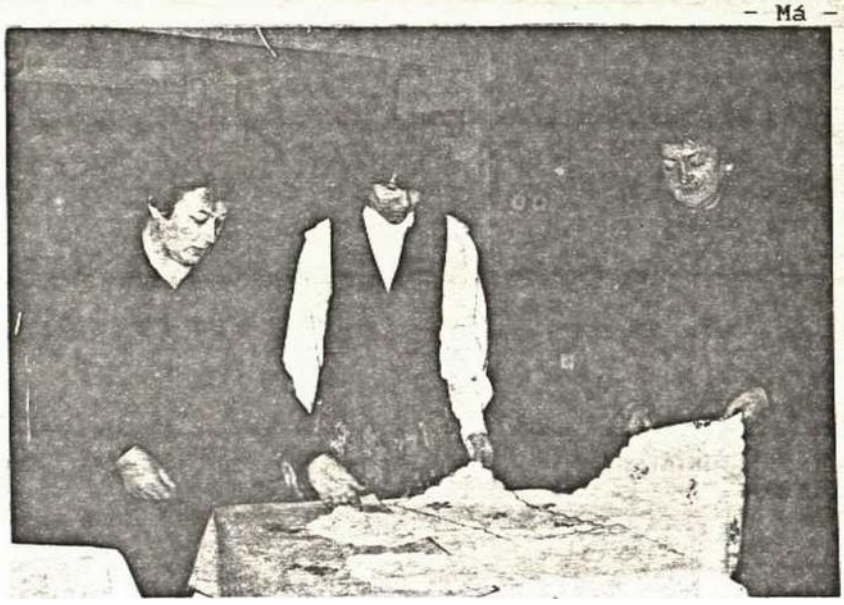

Dňa 12. apríla 1992 sa uskutočnila **výstavka prác s tématikou Veľkej noci**. Na výstavke si návštevníci prezreli vyšívané obrusy, veľkonočné vajíčka, výrobky zo šúpolia ako aj iné ozdoby.

Na paneloch si prečítali o tradíciach a zvykoch spojených s Veľkou nocou a po prehliadke si mohli posedieť v príjemnom prostredí pri šálke kávy a dobrej hudbe.

Chcela by som poďakovať všetkým, ktorí svojimi prácami prispeli k dobrému priebehu výstavky. Ďakujem aj tým, ktorí pomohli pri organizovaní tejto výstavky.

- Pg -

MIESTNA KNIŽNICA VO VIŠŇOVOM

Úvod

Knižnice nie sú vynálezom súčasnosti. Archeológovia potvrdili už ich existenciu v staroveku a najslávnejšou tohto obdobia bola Alexandrijská knižnica v Egypte. Stredovek nebol štedrý v šírení kultúry a vzdelanosti medzi ľudom. S knižnicami sa stretávame prevažne na pôde kláštorov. Až renesancia sa zaslúžila o rozvoj kultúry. Rozšírenie výroby papiera, vynález kníhtlače otvoril knihe cestu medzi ľudí. Vedľa knižníc pri univerzitách (vedecké knižnice), začali vznikať verejné, ľudové knižnice, určené pre široké vrstvy obyvateľstva. Postupne vznikali ďalšie typy knižníc. V roku 1959 vstúpil u nás do platnosti knižničný zákon.

Navštevovať knižnicu by malo byť pre každého kultúrneho človeka samozrejmosťou. Ale nie je tomu vždy tak. Vedľa iných dôvodov je najčastejšou odpoveďou "nemám čas". Pritom si neuvedomujeme, že knižnica náš čas šetrí. V knižnici máme k dispozícii všetky knihy, ktoré ponúka veľkoobchod a k tomu ešte aj časopisy a rôzne dokumenty. Aby si čitatelia mohli knihy, časopisy požičať, musí ich knižnica najskôr kúpiť. Pre našu, višňovskú knižnicu robila donedávna nákup kníh Okresná knižnica v Žiline, a od 1.1.1991, kedy bola delimitovaná do Obecného úradu, nákup kníh financuje OÚ. Pre tento rok schválilo obecné zastupiteľstvo pre knižnicu 5 tis. Kčs, z čoho bolo už zakúpených 41 kníh s náboženskou tématikou v hodnote 1 468,- Kčs. Ďalšie knihy sú

objednané v Okresnej knižnici v Žiline, ktorá robí hromadný nákup kníh priamo vo vydavateľstvách, čo je lacnejšie. Každá zakúpená kniha prejde v knižnici "procedúrou" v rámci zaužívaného funkčného systému, aby sa práca s ňou uľahčila a bola prehľadná.

Základné triedenie literatúry je:

S - skupina spoločensko-vednej literatúry,
V - skupina prírodovednej literatúry,
H - skupina poľnohospodárskej literatúry,
T - skupina technickej literatúry,
I - skupina inej náučnej literatúry,
B - beletria (próza, poézia, dramat. diela),
M - literatúra pre deti a mládež,
MN- náučná literatúra pre deti.

Podľa týchto znakov sa vieme v knižnici lepšie orientovať.

Jana Rosincová

Rozvoj knižnice

Metodickou starostlivosťou o knižnice v obciach od r. 1959 boli poverené okresné kinižnice. Od tých čias je v okresnej knižnici dokumentácia o každej ľudovej knižnici v okrese. Je pravdepodobné, že knižnica vo Višňovom pracovala aj pred r. 1959. "Písomné záznamy" sú však k dispozícii až od tohto dáta.

V roku 1960 bola Miestna knižnica Višňové umiestnená v Majeri, kde mala samostatnú čitáreň. 874 kníh bolo uložených v zasklených skriniach, ako bolo v tom čase obvyklé. Knižnicu navštevovalo 182 čitateľov, ktorí si vypožičali 2 395 kníh. Viedla ju učiteľka miestnej školy, pani Božena Chladná, ktorá okrem základných knižničných služieb ešte organizovala aj podujatia a besedy pre mládež i pre dospelých.

O rok nato došlo zo zdravotných dôvodov ku zmene knihovníka, knižnicu prevzala ďalšia učiteľka, pani Jasová, ktorú vo funkcii vystriedala kolegyňa Gizela Remešová. To už tri skrine, umiestnené tentoraz v zasadačke osvetovej besedy absolútne nestačili narastajúcemu knižnému fondu. Kníh bolo takmer 2 tisíc zväzkov, výpožičiek 2 a pol tisíca a čitateľov 136 (r. 1967). Zasadačka však nebola najvhodnejším umiestnením.

Zásadná zmena v činnosti knižnice nastala v júni roku 1970, kedy ju prevzala prvá profesionálna knihovníčka (i keď len na čiastkový úväzok 0,50) pani Emília Paurová. I keď nebola učiteľkou, za pomoci pracovníčok metodického oddelenia sa pod jej vedením knižnica kvalitatívne - i kvantitatívne - dostala na podstatne lepšiu úroveň. Presťahovala sa do samostatnej "budovy" - domčeka nad potokom (asi terajšom nákupnom stredisku), kde mala k dispozícii priestrannú, suchú miestnosť a malý sklad. Knižnica sa zariadila regálmi, kde sa knihy mohli uložiť prehľadne a esteticky. Knižný fond bol spracovaný nielen v predpísaných základných evidenciách, ale aj skatalogizovaný, čo uľahčovalo čitateľom výber. Centralizovaným nákupom z okresnej knižnice dostávala knižnica každoročne 200 - 250 nových pekných kníh, čím knižný fond narastal. Tým, ako aj pravidelnou výpožičnou dobou a dobrým prístupom knihovníčky ku svojim čitateľom rástol počet čitateľov aj vypožičaných kníh, rástla obľuba a využitie knižnice. V roku 1979, kedy bola knižnica posledný rok samostatná (od roku 1980 po pričlenení obce k Žiline) sa stala pobočkou Okresnej knižnice v Žiline) dosahoval knižný fond 2 300 kníh, odoberali šesť časopisov, knižnicu navštevovalo 327 čitateľov a vypožičalo sa celkom 9 127 kníh. Najväčší záujem o knižnicu mali pochopiteľne deti, ktoré si vypožičali takmer dve tretiny z výpožičiek. V knižnici boli konferenčné stolíky, kreslá, príjemné a útulné prostredie (najmä v lete - v zime sa niekedy nekúrilo).

Akí sme . . .

Dnes by som Vám chcela porozprávať o ľuďoch, ktorí žijú v peknej dedinke pod horami. Sú to ľudia pracovití a usilovní ako včeličky. Majú však (iba niektorí) jednu veľmi zlú vlastnosť, a to je závisť. Závidia sused susedovi dom, záhradu, auto, ... Držia sa starého osvedčeného hesla: "Čo je u mňa doma, do toho ťa nič, ale čo je v tvojom dvore, to by som rád vidieť".

Jedným z týchto neprajníkov je Jano. Sedí večer doma, popíja minerálku riedenú vodou a v duchu hromží: "Bodaj toho Jožа porantalo, sto (alebo radšej tisíc) striel hrmených, zasa ma predbehol. Kúpil tú krčmu na "Hornom konci" za 8 mil. Kčs. No počkaj ..., však už aj ja staviam "Pohostinstvo na Dolnom konci" za 8,1 mil. Kčs (slovom: osem celé jedna desatina milióna korún česko-slovenských)".

No a keď som už pri tých našich známych "stravovacích" zariadeniach, nedá mi, aby som nepochválila ich zamestnancov za to, že sa tak starajú o čistotu. Musia mať veľmi dobré metly (zrejme prútené), keď dokážu tak vynikajúco vyzametať vnútornú časť týchto zariadení. Srdečná vďaka za to !

No vidíte a už sme obrátili stránky ľudského charakteru. Ja si myslím, že tie dobré vlastnosti u ľudí vždy budú prevládať nad tými horšími. Čo sa mne na ľuďoch veľmi páči, to je ich skromnosť. Jedného takého "skromného" Vám chcem predstaviť. Je to Bonifác. Tento nemá žiadnu smetnú nádobu (pre tých, ktorí toto slovo nepoznajú - popolnicu) a Servác má až dve a vždy plné. Ale Bonifácko mu veru nezávidí, ba ešte suseda aj ľutuje, že chudák musí vynášať toľko odpadu. On veru smetnú nádobu nepotrebuje. Veď aj načo ?

Jedna prázdna (nezálohovaná !) fľaška - šup do záhrady vpravo, prázdne plechovice - šup do záhrady vľavo, popol -šup do mútnej Čerešňovky, a je to. Ale samozrejme všetko sa to deje pri "intim light", keď už všetci pokojamilovní ľudia pestujú papučkovú kultúru a ani vo sne by ich nenapadlo, že nejaký Bonifácko musí ešte pracovať pri tak mizernom osvetlení.

No vidíte, čo človek to iná nátura.

Akí teda sme ? "Sme takí akí sme ..." ako sa spieva v jednej populárnej piesni.

Pagáčová

Z ľudovej pranostiky:
Keď v máji prší, ako by zlato padalo.
Do sv. Ducha drž sa kožucha a po sv. Duchu obhliadaj sa po kožuchu.

Adresa redakcie: "SPRAVODAJ", Kultúrny dom Višňové, 013 23 Višňové
č. telefónu 833 71
Redaktori: Helena Pagáčová, Ján Blahovec, Koloman Maršala, Milan Blaha, Renáta Lipťáková
Tlač: Obecný úrad Višňové